

بررسی نحوه ارائه مراقبتهای پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران (۱۳۷۱)

نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به واحدهای مورد پژوهش در حداکثر موارد (۶۵٪) متوسط و در حداقل موارد (۳۵٪) ضعیف بوده است.

چهار چوب پنداشتی:

سرطان یکی از مشکلات مهم جهان می باشد. هر ساله حدود ۶۰۰۰/۰۰۰ بیمار جدید تشخیص داده می شود که بیش از ۴۰۰۰/۰۰۰ نفر آنها می میرند. این رقم شامل ۱۰ درصد کل مرگ و میرهاست. بررسیهایی که در سال ۱۳۶۹ در ۲۴ شهر انتخابی ایران انجام شده است، نشانگر این واقعیت است که سرطانات سومین علت مرگ و میر محسوب می گردند. لوسمی یکی از انواع سرطانات است که به علت اختلالات مجموعه سلولهای که از گلبولهای سفید خون سرچشمه می گیرند ایجاد شده و منجر به افزایش بی رویه این سلولها می گردد و در نتیجه ممکن است که موجب کاهش گلبولهای قرمز خون و پلاکت ها گردد. ۱/۳ از کل سرطانهایی که در کودکان گزارش می شود لوسمی است. دومین و مهم ترین علل مرگ و میر در کودکان بعد از سوانح، سرطان می باشد و لوسمی شایع ترین سرطان در بین آنهاست. حداکثر شیوع لوسمی در کودکان در گروه سنی ۵-۱ سال می باشد. یکی از سرطانهایی که در حال حاضر قابل درمان است لوسمی می باشد، بطوریکه در صورت مراجعه بموقع بیماران قابل کنترل است و بیماران مبتلا به لوسمی می توانند برای سالیان متمادی زندگی کنند. قبل از درمان با

پژوهشگر: سرور ملوک زاده کارشناس ارشد پرستاری کودکان
استاد راهنما: خانم صدیقه سالمی عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران
استاد مشاور: خانم آناهید کریمی عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران
استاد آمار: آقای پرویز کمالی عضو هیات علمی دانشکده بهداشت دانشگاه تهران

چکیده:

این پژوهش، یک مطالعه توصیفی است که به منظور بررسی نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران انجام گردیده است. در این پژوهش تعداد ۴۰ کودک مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون کودکان شش بیمارستان وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی و ایران مورد مطالعه قرار گرفته است. در این پژوهش با استفاده از روش مشاهده، مطالعه پرونده بیمار و تکمیل برگه مشاهده، نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در زمینه مورد پژوهش جمع آوری و سپس نتایج آن مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج کلی حاصل از پژوهش مؤید این واقعیت است که

روش شیمی درمانی، ۸۴ درصد بیماران مبتلا به لوسمی لنفوسیتیک حاد در خلال هشت هفته پس از ظهور علائم فوت می شدند، در حالی که در حال حاضر حداقل ۵۰ درصد از کودکان مبتلا به لوسمی لنفوسیتیک حاد بیش از ۵ سال زنده خواهند ماند و آنها نیکه به موقع و خوب تشخیص داده میشوند ۶۰ تا ۷۰ درصد شانس زندگی طولانی و درمان را دارند.

مروری بر مطالعات انجام شده:

پارسا یکتا در سال ۱۳۶۷ میزان آگاهی پرستاران را در مورد مراقبت های پرستاری از بیماران تحت معالجه با شیمی درمانی در ۱۰ بیمارستان شهر تهران از طریق پرسشنامه مورد بررسی قرار داده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان داده است که امتیاز حاصل از میزان آگاهی پرستاران از ۱۰۰ نمره، ۴۵/۷۴ بوده است که دال بر زیر حد متوسط بودن اطلاعات آنها می باشد و حد اکثر امتیاز کسب شده در مورد تعاریف سرطان و حداقل امتیاز کسب شده درباره عوارض شیمی درمانی بوده و امتیاز کسب شده در مورد مراقبت های پرستاری بالینی و تکنیک تجویز شیمی درمانی هم بسیار ضعیف بوده است.

زندیان و دیگران در سال ۱۳۶۸ بر اساس تحقیقی که روی ۲۸ کودک مبتلا به لوسمی لنفوسیتیک حاد در بیمارستان گلستان اهواز انجام داده اند، نشان دادند که این بیماران از تغذیه خوبی برخوردار نبودند بطوریکه در اکثریت بیماران کاهش وزن قابل ملاحظه ای وجود داشت که جزء علائم بالینی به شکل کاهش وزن تدریجی تظاهر کرده است. پژوهشگران معتقدند، علت عدم نقش مؤثر بیمارستان در تغذیه این کودکان کمبود کادر درمانی (کارشناس تغذیه، کادر پرستاری و...) بوده است.

اهداف پژوهش:

اهداف کلی: تعیین نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان

مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران.

۲ - ارائه پیشنهادات به منظور انجام پژوهش های بعدی بر اساس یافته ها.

۳ - ارائه پیشنهادات به منظور کاربرد یافته ها در پرستاری.

اهداف ویژه:

تعیین نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص بهداشت فردی، پیشگیری از بروز عفونت و انجام مراقبت های لازم در صورت بروز آن، پیشگیری و کنترل خون ریزی در خصوص شیمی درمانی به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران.

سئوال های پژوهش:

سئوال های این پژوهش شامل چهار قسمت می باشد که عبارتند از:

نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص بهداشت فردی، پیشگیری از بروز عفونت و انجام مراقبت های لازم در صورت بروز آن، پیشگیری و کنترل خون ریزی در خصوص شیمی درمانی به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران

نوع پژوهش:

این پژوهش از نوع توصیفی است و جامعه مورد پژوهش در این بررسی شامل کلیه کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای علوم پزشکی واقع در شهر تهران که واجد شرایط و معیارهای تعیین شده برای واحدهای مورد پژوهش بودند می باشند.

در این بررسی نمونه های مورد پژوهش تعداد ۴۰

تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده از آمار توصیفی استفاده شده است و نتایج آن بصورت جداول توزیع فراوانی مطلق و نسبی تنظیم گردیده است. برای دست یابی به نتایج نهایی از جداول، پژوهشگر از طبقه بندی ارزشیابی نمرات برای هر یک از اهداف مورد پژوهش استفاده کرده است.

نتیجه گیری نهایی:

نتایج حاصله در رابطه با اولین سؤال پژوهش (نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص بهداشت فردی) مبین این واقعیت است که امتیاز کسب شده در خصوص بهداشت فردی در ۹۵ درصد موارد ضعیف و فقط در ۵ درصد موارد متوسط بوده است. بنابراین می توان ادعا نمود که نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در مورد بهداشت فردی خوب نبوده است. لذا با توجه به اهمیت رعایت بهداشت فردی در این بیماران، متأسفانه این امر در مورد تغذیه، بهداشت دهان و دندان و پوست که در افزایش بهبودی و کاهش عوارض و مشکلات آنها بسیار مؤثر و مفید می باشد توجهی نشده است. دوگاس (۱۹۸۳) معتقد است بهداشت عامل حفظ تندرستی است بخصوص در فرد بیمار که مقاومتش پائین است و سریع تر در معرض عفونتهای ثانویه قرار می گیرد برای حفظ او از خطر آلودگی به عفونت، بهداشت فردی باید رعایت شود.

نتایج بدست آمده در رابطه با دومین سؤال پژوهش (نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص پیشگیری از عفونت و انجام مراقبت های ضروری در صورت بروز آن) نشانگر این امر مهم است که امتیاز کسب شده در این خصوص در ۷۰ درصد موارد ضعیف و در ۲۷/۵ درصد موارد متوسط و فقط در ۲/۵ درصد موارد خوب بوده است، لذا با در نظر گرفتن اینکه این بیماران بسیار مستعد به کسب عفونت هستند و این عارضه نه تنها بهبودی بیماران را تحت تأثیر قرار می دهد بلکه شانس زندگی را از آنان گرفته و باعث

کودک مبتلا به لوسمی بوده و شامل کلیه کودکانی است که دارای مشخصات واحدهای مورد پژوهش بوده و در زمان بررسی و مراجعه پژوهشگر در بخش خون کودکان بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران بستری بوده اند.

مشخصات واحدهای مورد پژوهش: در این بررسی شامل کلیه واحدهای مورد پژوهش کودکان زیر ۱۴ سال که در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران بستری بوده اند می باشند.

محیط پژوهش شامل بخش خون کودکان شش بیمارستان وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی و ایران بوده است.

گردآوری داده ها در این پژوهش با استفاده از روش مشاهده، مطالعه پرونده بیمار و تکمیل برگه مشاهده صورت گرفته است. پژوهشگر پس از مراجعه به بخش خون بیمارستانهای مورد نظر، نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون را در سه شیفت صبح، عصر و شب مورد مشاهده قرار داده و اطلاعات لازم را در برگه مشاهده ثبت نموده است. این برگه شامل ۵۲ معیار قابل مشاهده بوده که هر یک از آنها جهت بررسی نحوه ارائه مراقبت های پرستاری جسمی به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش های خون تهیه شده است تا در مجموع نحوه ارائه مراقبت های پرستاری مورد نظر مشخص بشود. جهت ثبت مشاهدات در مقابل هر سؤال سه ستون بلی، خیر و مورد ندارد در نظر گرفته شده است.

روش تجزیه و تحلیل داده ها: جهت تحلیل داده ها از روش

کلیه داده های این پژوهش کیفی، کمی و اسمی است و در هنگام تجزیه و تحلیل برای مشخص کردن کیفیت مراقبت های پرستاری به وسیله دادن امتیاز به نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بصورت رتبه ای تبدیل شده است و برای

مرگ زودرس آنها می شود بنابراین ضروری است مراقبت دهندگان در این مورد بسناریار مهم و حیاتی مطالعه و توجه بیشتری نمایند. ویلی و وانگ (۱۹۸۹) نیز در این رابطه می نویسند عفونت شایع ترین علت مرگ و میر در کودکان مبتلا به لوسمی است زیرا آنها شدیداً مستعد کسب عفونت می باشند لذا مهمترین سد دفاعی بر علیه عفونت در این بیماران پیشگیری می باشد.

بنابراین کنترل و پیشگیری از عفونت در بیماران یکی از وظایف پرستار در حیطه حفاظتی او می باشد. نتایج حاصل از سومین سئوال مورد پژوهش (نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص پیشگیری و کنترل خون ریزی) نشان میدهد که امتیاز کسب شده در مورد نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در این خصوص در ۴۵ درصد موارد متوسط و در ۵۵ درصد موارد خوب بوده است. بنابراین در پاسخ به این سئوال پژوهش می توان چنین بیان نمود که نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص پیشگیری و کنترل خون ریزی خوب بوده است. لذا ضروری است پرستار در این امر نسبت به همه موارد پیشگیری و کنترل خون ریزی واقف بوده و آنها را کاملاً رعایت نماید، تا کودکان مبتلا به لوسمی را از خطر بروز خون ریزی و عوارض و مشکلات ناشی از آن حفظ کند. بنابراین با توجه به اینکه خون ریزی یکی از عوارض شایع در بیماران مبتلا به لوسمی می باشد لذا یکی از اهداف مهم پرستاری در این بیماران پیشگیری و کنترل خون ریزی است.

نتایج حاصله در رابطه با چهارمین سئوال پژوهش (نحوه ارائه مراقبت های پرستاری در خصوص شیمی درمانی) بیانگر این مهم است که امتیاز کسب شده در این خصوص ۳۲/۵ درصد موارد ضعیف و در ۳۲/۵ درصد موارد متوسط و در ۳۵ درصد موارد هم خوب بوده است. لذا با توجه به مشکلات و عوارضی که این بیماران در طی مدت بیماری و انجام شیمی درمانی با

آن مواجه می شوند همگام با درمان، نیاز مبرم به مراقبت پرستاری اصولی و صحیح دارند بطوریکه گالاغرو ویلاندر (۱۹۸۶) می گویند پرستاران می توانند با انجام مراقبت های پرستاری صحیح و دقیق و بموقع از بیماران مبتلا به لوسمی به همان اندازه شیمی درمانی مفید و مؤثر باشند.

بطور کلی نتایج حاصل از پژوهش مؤید این واقعیت است که ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون در ۳۵ درصد موارد ضعیف و در ۶۵ درصد موارد متوسط بوده است یعنی نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران در اکثر موارد متوسط بوده است.

مراقبت های پرستاری با کیفیت صحیح و مناسب در بیماران مبتلا به لوسمی از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و در صورت عدم مراقبت های پرستاری صحیح، بروز عوارض و مشکلات ناشی از بیماری و درمان بیمار را تهدید خواهد کرد.

پیشنهادهای برای پژوهش های بعدی:

با توجه به نتایج و یافته های این پژوهش و در نظر داشتن اهمیت ارائه مراقبت های پرستاری با کیفیت خوب در بخش خون کودکان و تأثیر آن در بهبودی بیماران مبتلا به لوسمی انجام تحقیقات زیر پیشنهاد می شود:

- ۱- با توجه به اینکه در امر ارائه مراقبت های پرستاری به این بیماران افراد مختلف در رده های تحصیلی متفاوت دخالت داشته اند، لذا قابل توجه است که نحوه ارائه مراقبت های پرستاری به بیماران مبتلا به لوسمی توسط افراد مختلف بطور تفکیک شده بر اساس وظایف آنها مورد بررسی قرار گیرد.
- ۲- تأثیر آموزش ضمن خدمت در افزایش آگاهی و کیفیت و کمیت امر مراقبت های پرستاری به بیماران

شده است.

با در نظر گرفتن نقش های گوناگون پرستار و با تاکید بر نقش هماهنگی و رهبری پرستاران حرفه‌ای امید است نتایج این پژوهش عاملی به جهت یادآور نمودن پرستاران بالینی شاغل به یکی از نقش های مهم خودشان که همانا نقش هماهنگی و رهبری است باشد. از آنجائیکه مسئولیت اجرای مراقبتهای پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای منتخب به عهده افراد مختلف با زیر بنای تحصیلی و تجربیات گوناگون می باشد، لذا پرستاران با دانش، بینش و مهارت کسب شده در طی سالیان تحصیل و کار، باید نبض کار مراقبت از این غنچه های نشکفته را در دست گرفته و در چگونگی ارائه بهتر مراقبتهای پرستاری، دیگر اعضای کادر پرستاری را راهنمایی و رهبری نمایند. برای این منظور مدنظر قرار دادن موارد زیر پیشنهاد می شود:

۱ - آموزش به کلیه افراد دست اندرکار مراقبت کودکان مبتلا به لوسمی در خصوص مراقبتهای ویژه این گروه.
 ۲ - نظارت مداوم از چگونگی و نحوه اجرای مراقبتهای پرستاری به توسط افراد مختلف کادر پرستاری.

۳ - رهبری و هماهنگی اجراء مراقبتهای پرستاری به توسط افراد مختلف کادر پرستاری.

نتایج این پژوهش اطلاعات کافی در مورد نقاط ضعف و قدرت امر مراقبت از بیماران مبتلا به لوسمی در دسترس قرار داده است. امید است این داده ها رهگشایی در جهت تدوین آموزش ضمن خدمت به توسط مدیریت پرستاری برای کلیه کادر پرستاری باشد تا از این طریق دست اندرکاران امر مراقبت از کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای منتخب با آگاهی و در دست داشتن جدیدترین روشهای مراقبتهای پرستاری بهترین مراقبتهای را به منظور بهبود این عزیزان و نونهالهای جامعه ارائه دهند.

مبتلا به لوسمی بر اعضاء مختلف کادر پرستاری.

۳ - تأثیر آموزش بر افزایش میزان آگاهی بیماران مبتلا به لوسمی و والدین آنها در مورد مراقبت از بیمار.

۴ - تأثیر آموزش بر میزان آگاهی و چگونگی ارائه مراقبتهای پرستاری به بیماران مبتلا به لوسمی در خصوص بهداشت فردی، در مراقبت کنندگان این بیماران.

۵ - تأثیر آموزش بر میزان آگاهی و چگونگی ارائه مراقبت های پرستاری به بیماران مبتلا به لوسمی در خصوص پیشگیری از عفونت و انجام مراقبت های ضروری در صورت بروز آن، در مراقبت کنندگان این بیماران.

۶ - بررسی مراقبت های پرستاری به بیماران مبتلا به لوسمی بستری در کلیه بیمارستانهای واقع در شهر تهران.

۷ - با توجه به اینکه در بعضی از موارد کیفیت مراقبت پرستاری بسیار ضعیف بوده است، لذا پیشنهاد می شود پژوهش عملی در مورد دلایل عدم انجام مراقبتهای صحیح و کافی که موجب کاهش کیفیت مراقبت های پرستاری در بیماران مبتلا به لوسمی می شود در مراقبت کنندگان مورد بررسی قرار گیرد.

موارد استفاده در پرستاری:

با مروری اجمالی بر آنچه که نتایج پژوهش نشان می دهد چگونگی ارائه مراقبت های پرستاری به کودکان مبتلا به لوسمی بستری در بخش خون بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران در حداقل موارد ضعیف و در حداکثر موارد متوسط بوده است. هم چنین با در نظر گرفتن نیاز مراقبتی این بیماران، اهمیت ارائه مراقبتهای پرستاری با کیفیت خوب به جهت پیشگیری و کنترل عوارض ناشی از بیماری لوسمی و درمانهای آن، مشخص می گردد، لذا پرستار به عنوان عضو اصلی و فعال گروه بهداشت و درمان در امر مراقبت از این بیماران شناخته

منابع:

1 - Andreoli ,Thomas E. and etal . cecil
Essentials of Medicine . philadelphia: W.B.
Saunders co. 1990.

2 - Brunner, Lilian sh. and Suddarth, Doris. s.
The Lippincott Manual of Medical Surgical
Nursing . New york :H & R. Co. 1990.

3 - Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis
externa during induction Therapy for acute
lympho blastic leukemi a "
The American Academy of pediatrics.
vol. 84. No. 5. November 1989.

درمان از جمله جراحی و استفاده از آنتی بیوتیک ها می باشد. در کتاب
Essentials of Medicine . philadelphia: W.B. Saunders co. 1990.
در کتاب Brunner, Lilian sh. and Suddarth, Doris. s. The Lippincott Manual of Medical Surgical Nursing . New york :H & R. Co. 1990.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.

در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.

منابع:
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.

منابع:
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.
در کتاب Wolff, Lawrence, J." Necrotizing otitis externa during induction Therapy for acute lympho blastic leukemi a " The American Academy of pediatrics. vol. 84. No. 5. November 1989.

Nursing care of children with leukemia in a hematology ward, Iran, Tehran

Author: Moloukzade S, Salemi S, Karimi A, Kamali P.

Abstract: This is a descriptive study. The purpose was to determine how children with leukemia receives nursing care. A sample of 40 children with leukemia from six hematology wards in three hospitals was selected. Data were gathered by observation, children's documents, and then filling an observational check list. Results showed that nursing care in 65 percent of cases was intermediate, and in 35 percent were poor.

Key words: nursing care, children with leukemia, observation, check list.